

Nostalgie voor kijkbuiskinderen

Beeld en Geluid in Hilversum

De vaste kijkers van het programma 'Andere Tijden' kennen het gebouw als het decor van waaruit Hans Goedkoop zijn programma presenteert. Maar binnen is er ook van alles te beleven. Beeld en Geluid belooft de bezoekers zelfs een mediabelevenis die het leukste dagje uit voor jong en oud moet zijn.

Hans Pols is
redacteur van Kleio

Ik heb de tijd gekend dat televisiekijken nog iets bijzonders was. De meeste gezinnen in onze straat in een Haagse volksbuurt hadden nog geen toestel; kijken deed je bij die ene buurvrouw - zij was thuis, haar man werkte overdag - die er wel over beschikte. En dan zaten we op woensdag- en zaterdagmiddag na het buitenspelen op de vloer voor de buis te wachten tot de klok de tijd aangaf dat de uitzending begon. Om vervolgens een uur lang op te gaan in de wereld achter het scherm met 'de Verrekijker', de 'Duivelsgrot' - doodeng - 'Okkie Trooy' en *Rawhide* - met een heel jonge Clint Eastwood, maar dat wisten we destijds nog niet. Toen rond het midden van de jaren zestig bij vriendjes thuis ook de televisie in de huiskamers kwam, bleef ik met mijn iets oudere zusjes trouw onze buurvrouw bezoeken; want het heeft nog wel even geduurd voordat ook bij ons een toestel in de woonkamer kwam. Mijn vader was blind en vond dus de aanschaf van een televisie onzin. Waar hij, zuiver voor zich zelf gerekend, natuurlijk wel gelijk in had. Maar dat gold uiteraard niet voor de andere gezinsleden: zo miste ik op die manier alle programma's die 's avonds op de buis vertoond werden. Ook die van het REM-eiland werden uitgestraald; van *Mr. Ed*, het sprekende paard, en de *Invisible Man* heb ik alleen horen praten. Kijkbuisnostalgie is voor mij dus

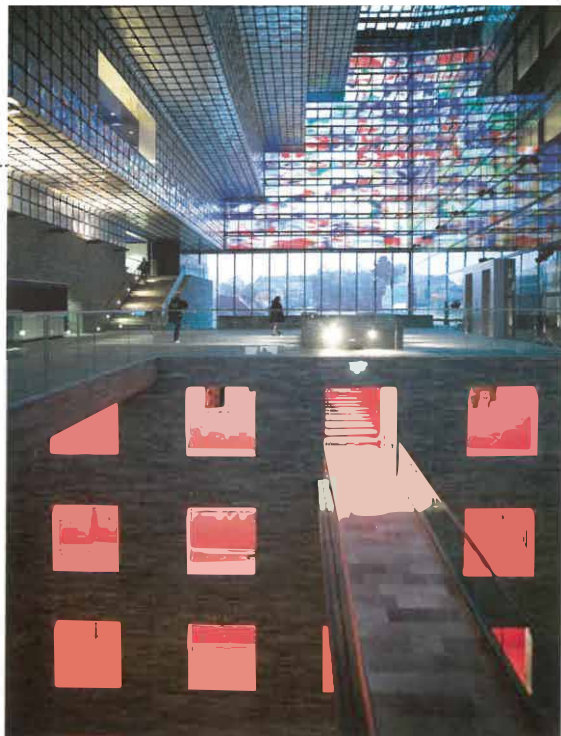
beperkt tot die middagen bij mevrouw Fortenier. En de twee logeerpartijtjes waarvan het televisieaanbod me nog scherp voor de geest staat: 'De Klokkenluider van de Notre Dame', met - weet ik nu - Antony Quinn en Gina Lollobrigida en een show met Rudi Carell op een eiland.

Weekje televisie

In 1969 huurden mijn ouders op de Veluwe een huisje met televisie. Mijn vader was in dienst bij de PTT, een staatsbedrijf dat misschien wat traag werkte, maar in ieder geval goed voor zijn medewerkers zorgde en dus ook vakantiewoninkjes voor zijn personeel beheerde. Naast fietstochten met mijn zussen kan ik me vooral herinneren wat ik in die week gezien heb: het wereldkampioenschap wielrennen van Harm Ottenbros, 'de Adelaar van Hoogerheide', op het circuit van Zolder, de onlusten in Noord-Ierland en Ko van Dijk in 'De dood van een Handelsreiziger', dat laatste moet overigens een herhaling zijn geweest. Het weekje televisie had mijn ouders overtuigd: bij ons moest ook maar zo'n ding komen. En zo heb ik de verrichtingen van Feyenoord dat seizoen in de Europacup thuis kunnen bekijken en ook de eerste 'Een van de Acht'-shows van Mies Bouwman. Maar mijn belangstelling voor dit soort familievermaak verdween al snel en ook het voetbal kon me minder boeien vanaf het moment dat Ajax de suprematie in Europa van de Rotterdamse club had overgenomen. Nee, als ik die laatste jaren thuis tv keek dan was het naar 'De Fred Hachée-show' van Wim T. Schippers en naar 'Het gat van Nederland'. Daarna verliet ik al snel de ouderlijke woning en het zicht op het beeldscherm. Jarenlang heb ik geen tv gehad en toen er uiteindelijk weer een in mijn huis kwam, ging die vooral aan voor de kinderen: 'Sesamstraat', 'Het Klokhuis', 'Villa Achterwerk'. En uiteraard voor 'Studio Sport'. Maar alle soaps, series en spelshows en ook veel, ongetwijfeld prachtige, documentaires heb ik aan me voorbij laten gaan.

**Het media-
panorama. Foto:
Paul Ridderhof/
Beeld en Geluid.**

Televisieverleden

Mijn eerste indrukken van Beeld en Geluid waren teleurstellend. Want zonder televisieverleden heb je er eigenlijk niets te zoeken. Beeld en Geluid biedt geen chronologisch overzicht van de Nederlandse omroep-geschiedenis. En de opzet ervan is in eerste instantie ook niet educatief. Het gaat er vooral om ervaringen met mediafragmenten. Zelf spreken ze van een *experience*. En inderdaad: er valt veel te beleven in Beeld en Geluid. Je kunt er uren doorbrengen achter beeldschermen, voor vitrines en in nagebouwde decors. Maar over de werking en de invloed van de media kom je weinig te weten. Het thema 'Media en Macht' is pas te bekijken nadat je alle media-events gehad hebt. Tegen die tijd heb je al heel veel beleefd, maar de vraag is wat al die ervaringen met je gedaan hebben. Het zijn vooral losse oude beelden, willekeurig te bekijken, en zonder uitleg over de maatschappelijke omstandigheden waarin ze tot stand kwamen, die gepresenteerd worden. Ik werd er niet veel wijzer van.

Zo stapt de bezoeker bij binnenkomst direct de wereld

Praktische informatie

De Beeld en Geluid Experience is geopend van dinsdag tot en met zondag, van 10.00 tot en met 17.30 uur. Voor de Experience geldt een gemiddelde bezoektijd van 4 à 5 uur. Reserveren is niet nodig, behalve voor groepen van meer dan 20 personen. Op maandag is de Experience gesloten. Voor schoolbezoeken gelden speciale regels.

Prijzen

Volwassenen	€ 14,-
Kinderen 6 t/m 12 jaar	€ 8,-
Kinderen t/m 5 jaar	gratis

Adres: Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid

Overige vragen: educatie@beeldengeluid.nl

in van het televisievermaak en wordt hij er voorlopig niet meer door los gelaten. Het is de Sterrenshow met de toppers van het Nederlandse televisieamusement. de 'Willem Ruis-show', 'Avro's Weekend Quiz' en de 'Honeymoon Quiz' zijn programma's waarvan ik heb gehoord, maar die ik nooit heb gezien en die mij dus niets zeggen. Er liggen attributen en decorstukken uit populaire uitzendingen die voor de trouwe kijkers ervan een feest van herkenning moeten zijn. Iets verderop kan de bezoeker in het decor van 'Toppop' playbacken met succesnummers uit dat programma. En zo gaat het maar door met allerlei vormen van vermaak die de media hebben geboden. Maar waarom deze spelprogramma's zo'n succes waren en waarom ze zo graag gemaakt werden, komt de bezoeker niet te weten.

Links: het atrium met zicht op een deel van het depot van Beeld en Geluid. Foto: Rob Huibers/Beeld en Geluid.

Onder: tentoonstelling '50 jaar Studio Sport'. Foto: Beeld en Geluid.

Hoogtepunten

In Beeld en Geluid zijn meer dan 40.000 fragmenten van televisie en radio-uitzendingen te bekijken en te beluisteren, evenals de hoogtepunten van zestig jaar nieuws en sport en de meest opmerkelijke reclames. Maar de presentatie ervan is onoverzichtelijk en mist een context. Het is als het willekeurig zoeken op internet: overal vind je wel wat, maar het verband en het overzicht ontgaat je. Natuurlijk is het leuk om naar fragmenten van Sjef van Oekel of Van Kooten en De Bie te kijken. Maar die zijn inmiddels ook op internet te zien. En wat vertellen al die fragmenten ons zonder context? De Beeld en Geluid-ervaring kunt u beter niet met een klas ondergaan. De leerlingen zullen in de talloze *experiences* verdwalen. En de meeste fragmenten uit televisie-uitzendingen zullen hun niets zeggen. Beeld en Geluid is dus vooral geschikt voor verstokte televisiekijkers die nieuwe ervaringen met hun oude herinneringen willen opdoen. Kortom: een ideaal dagje uit voor voormalige kijkbuis kinderen die beeldbuisnostalgie willen beleven. ■